

Slovenski dom

Štev. 277.

V Ljubljani, v ponedeljek, 1. decembra 1941-XX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. MilanoUredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Boji v Libiji pojenjujejo

12 angleških letal uničenih — S torpedom zadeta sovražna križarka

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 30. novembra naslednje vojno poročilo št. 546:

V bitki v Marmariki je večeraj v splošnem nastopil odmor.

Delne borbe so bile v osrednjem odseku in na fronti pri Solumu.

Nič pomembnega ni poročati s fronte pri Tobruku in Bardiji.

Sovražno letalstvo je napadlo Derno, Tripolis in Bengazi. V teku napadov je italijansko-nemška protiletalska obramba sestrelila štiri letala, enega nad Derno, enega nad Tripolisom z zajetjem oficirjev posadke, dve pa nad Bengazijem in sta letali padli goreči v morje.

V letalskih borbah je nemško letalstvo sestrelilo sedem letal. Naši letalci so bombardirali železniško središče Marsa Matruh in nadaljevali akcije proti mehaniziranim oddelkom sovražnika na oporišču Gale. Naše pomorsko izvidniško letalo je zbillo enega izmed napadalcev.

V osrednjem Sredozemlju sta dve torpedni letali pod poveljstvom kapitana pilota Marina Marinija in poročnika pilota Severina Mayerja napadli sovražno pomorsko skupino. Eno križarko sta dva torpeda močno zadela.

Operacijski pas, 1. dec. s. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja:

Oddelek sovražnikove mornarice, o katerem govori predvčerajšnje uradno poročilo, sta napadli v srednjem delu Sredozemskega morja dve naši letali. V imenovanem oddelku sta pluli dve .0600 tonski križarki in dva rušilca, katere vse je opazilo neko naše ogledniško letalo. Torpedni letali sta takoj posegli v boj in imeli uspeh. Dva torpedita sta zadela križarko. Nad ladjo sta pljusnila visoka stebra vode in gostega dima.

Berlin, 1. dec. s. Angleška propaganda skuša prikazati ofenzivo v Libiji kot neke vrste »drugo fronto«. To je zelo smešno. To bojišče, neke vrste afriški nadomestek, nima prav nobene zveze z boji v Rusiji, ker ni odvezal niti enega vojaka od Moskve, niti ne od ostalih nemških zaveznikov ter nima tudi nobenega časovnega sorodstva z vojno na Vzhodu, kakor ga je imela italijansko-nemška ofenziva v letošnji spomladi z boji na Balkanu. Angležem gre zgolj za dvig svojega ugleda, posebno pa zato, da bi dobili atik s severno francosko Afriko, da bi tako dobili v roke popolno nadzorstvo nad Sredozemskim morjem in da bi tako razblinili bajko o nemški nepremagljivosti.

Veliki načrti rimske vlade

Rim, 30. nov. Stefani. Dne 29. novembra se je zbral ministrski svet k zelo važni seji. Na dvanajsti dan ogorčenih borb na marmariškem bojišču je postal pozdrav Italijanom-junakom v Gondarju, katerih zmagovito zastavo je Domovina izročila mladim, ki jo bodo nekoč v zmagoslavju ponesli v te kraje, prepokane s krvjo italijanskih borecev. Ministrski svet je postal pozdrav tudi borecem na marmariškem bojišču, in ekspedicijskemu zboru v Rusiji, ki se v tesnem prijateljstvu z nemškimi četami borijo proti pohlepni britanski načrtom in proti poslednji obrambi boljševizma. Potem pozdravljali tudi junaka prebivalstva Južne Italije in na otokih, ki svetu daje sijajne dokaze o neomajni volji italijanskega naroda, da se bo boril do zmag.

Na predlog Duceja in šefa fašistične vlade, je bil odobren nov zakonski načrt v davnih olajšavah v korist narodnega združenja družin padlih v vojni.

Zakonski načrt obravnava nove ukrepe v prid nacionalnega dela bojevnikov pri melioracijah v Pontinu. Poseben zakonski osnutek bo zaščitil tudi koristi vpoklicanih, ki se ne morejo udeležiti natečajev za vstop v državno službo ali pa opraviti potrebne izpite. S posebnima zakonskima načrtoma je bila proglašena obveznost prijave

vojnega materiala za zaščito javne varnosti in odobren kredit za po-peševanje ribarstva v Dalmaciji in na Kvarneru. Nadalje je bil sprejet zakonski načrt, ki določa pristojnost v spornih vprašanjih glede rekvizicij.

Na predlog Duceja, notranjega ministra, so sprejeli zakonski načrt o imenovanju Visokega Komisarja, ki bo vodil izvedbo italijansko-nemških sporazumov glede Visoke Adiže. Poleg tega je bil odobren načrt glede tesnejšega sodelovanja med organi Stranke in organi policije.

Na predlog ministra za Italijansko Afriko so dobili načrt o povojnem skupnem dopustu tistim, ki opravljajo službo v Italijanski Afriki in ga sedaj ne morejo izkoristiti.

Finančni minister je predlagal podaljšanje rok za izredne davke upravnikov in ravnateljev trgovskih družb in rok za prijave raznih davčin.

Duce je kot vojni minister in minister za mornarico in letalstvo predlagal sankcioniranje nove tehnične službe v vojski, ustanovitev nadzorstva motoriziranih in oklepnih čet, rekrutiranje oficirjev in podoficirjev v stalno vojaško službo. Spomnil se je tudi pogrešanih mornariških oficirjev in napredovanja ostalih mornariških oficirjev. Nato je predlagal komisijo za napredovanje letalskih oficirjev za časa vojne. Določeno je bil tudi pravilnik za podelitev letalske kolajne za dolge polete.

V predlogu finančnega ministra je bil načrt za poglobljeno delovanje vzgojnikov, načrt opustitve od univerzitetnih taks italijanskih dijakov z dalmatinskega ozemlja in načrt, po katerem se prepušča Kr. akademiji nadzorstvo nad poslopji in kraji, ki so v zvezi z zaslužnimi Italijani.

Po predlogu ministra za javna dela so bili odobreni razni krediti za dovršitev mnogih javnih del in zboljšanje življenjskih pogojev v rudniških središčih zlasti na Siciliji. Poleg tega so sprejeli načrt, ki ureja uvažanje in izvažanje električne energije.

Minister za promet je predlagal razne olajšave pri gradnji in popravilu ladij in zboljšanje položaja osebja trgovske mornarice. Ureja se tudi odškodnina za izgubo ladij nad 1000 ton.

V predlogu ministra za korporacije se ureja položaj tramvajskih in drugih vpoklicancev. Dopoldnevo se urede o svilarstvu. Ustanovili so tudi 9 štipendij za študij rudarstva in geologije na vseučilišču v Cagliariju. Minister za korporacije bo dobil strogo nadzorstvo nad cenami industrijskih pridelkov.

Predlog ministra za ljudsko kulturo ureja določanje državnih nagrad filmskim podjetjem, določa razne olajšave za domačo filmsko industrijo in nadzira delovanje filmskih proizvajalcev. Sirjenje kulture v tujni je tudi obseženo v tem načrtu. Nadalje se določajo cene v hotelih in prenočiščih za prihodnja štiri leta prejšnje tozadevne določbe.

Po predlogu ministra za valute se določajo nova pravila glede premoženja oseb ameriškega državljanstva. Načrt odreja tudi obveznost prijave vseh nepremičnin v Italiji, ki so last ameriških državljanov in prijavo premoženja v Italiji prebivajočih Amerikanov.

Ministrski svet je s tem obdelal celo kopico zakonskih načrtov in se bo ponovno sestel 27. dec., ko bo razpravjal o proračunu v bodočem letu.

Današnji številki »Slovenskega doma« so priložene položnice. — Vljudno prosimo vse naročnike, da blagovolijo čimprej poravnati naročnino.

Naročniki »Slovenčeve knjižnice«!
5 knjigi »Slovenčeve knjižnice«, »Pravljic«, so priložene položnice. Prosimo vse, da v redu poravnajo vso naročnino do konca t. l., to je najmanj za 6 knjig.

»Slovenčeva knjižnica«
Kopitarjeva 6
Ljubljana

Pregled operacij nemškega orožja v preteklem tednu

Berlin, 1. dec. s. V nemških vojaških krogih pravijo, da so vojaške operacije, izvedene pri Rostovu in ob Doncu v tednu od 22. do 29. novembra, povzročile Sovjetom najtežje izgube. Boji na teh popriščih so bili srditi, ker so pri njih sodelovale oklepne enote in topništvo. Samo na enem odseku je bilo nad 1000 mrtvih. Toda to števílo se je še dvignilo. Nemški lovci so zbili samo na področju delovanja ene nemške letalske enote in samo v enem dnevu 22 sovražnih letal. Spopadi na srednjem odseku so prinesli nove ozemeljske pridobitve. Zavzet je bil Solednogorski, 5 km severovzhodno od Moskve. Druge sovjetske obrambne postojanke so bile uničene, pri čemer je imel sovražnik hude izgube. Nemško letalstvo je odločno posegalo v kopenske boje. V prej navedenem tednu je uničilo 50 oklepnih vozil, 1250 avtomobilov, 173 železniških vlakov z več kot 10.000 vagoni, razen tega pa je bilo od 22. do 28. novembra zbitih 207 sovjetskih letal. V kolikor gre za kopenske operacije, pa je samo ena nemška divizija ujela na enem odseku 3498 Rusov ter ujela ali uničila 24 oklepnih vozil, 12 topov, 13 protitankovskih topov in 10 protiletal-

skih. Neka druga nemška armadna skupina je v treh dneh zavzela 1089 oklepnih utrd in strateških postojank, ujela 1390 ujetnikov in pobrala 2924 min. Med boji na tem odseku, ki so bili večinoma v gozdovih, smo našli 2260 padlih sovražnikov. Ponekod je topolmer kazal 10 stopinj pod ničlo, vendar so se nemške čete borile s silno voljo in nasokom. Niti sneg niti led nista mogla ovirati. Tudi na severnem odseku bojišča pri Petrogradu se je izjavil sleherni sovražnikov protinapad. Nemško topništvo je toliko z uspehom vojaške naprave v Petrogradu in Kromstadtu, enako tudi mornariška skladišča in dve utrdbi. Tudi nemška vojna mornarica je imela pretekli teden odlične uspehe. S svojimi torpednimi čolni je potopila štiri britanske trgovske ladje s skupno 16.500 tonami in en motorni čoln, dva pa težko poškodovala. Nemške podmornice so razen križarke vrste »Dragon«, potopile tudi rušilec tipa »Jarvis«. Ene britanska bojna ladja je dobila zadetek s torpedom, štiri drugi torpedni čolni pa so bili težko poškodovani in je treba računati z njihovim uničenjem.

Okrog Moskve so boji najsrđitejši

Ruski prestolnici grozi obkolitev v obliki kličč — Na jugu boji pri Taganrogu zahodno od Rostova

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 30. nov. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Pri Rostovu in ob kolenu Donca so prizadele nemške čete s sodelovanjem letalskega orožja s vrazniku pri odbujanju njegovih, tudi večeraj ponovljenih množestvenih napadov, ponovno najhujše izgube. Bojna letala so zažgala v vzhodnem delu zaliva pri Taganrogu skladišče petroleja.

Na področju pri Moskvi je pridobil napad pehotnih in oklepnih oddelkov nadaljnje ozemlje.

Pred Petrogradom je bil obdit močnejši sovražnikov poskus izpada, podpiran od oklepnih vozil.

Na visokem severu so oddelki bojnih letal nadaljevali učevanje važnih naprav na murmanski železnici.

Nadaljnji učinkoviti letalski napadi so bili usmerjeni proti letališčem in železniškim napravam v južnem in srednjem odseku fronte. Petrograd in Moskva sta bila podnevi bombardirana.

Pred angleško obalo so napadli brzi čolni v noči na 29. novembra močno zavarovan sovražni konvoj ter so potopili petrolejsko ladjo s 7000 br. reg. tonami. Nadaljnji parnik je bil torpediran in brzokone potopljen.

V severni Afriki so nadaljevali nemško-italijanske čete svoje protinapade. Pri tem so bili uničeni nadaljnji sovražnikovi oklepni vozovi. Nemška strmoglavna bojna letala, kakor tudi oddelki lovskih in rušičnih letal, so razpršila angleške kolone ter zbirališka oklepnih vozil. Uspešno so bila bombardirana oskrbovalna pota sovražnika pri Marsa Matruhu. Nemški lovci so sestrelili v bojih v zraku brez lastnih izgub 5 angleških letal.

V času od 22. do 28. novembra je izgubilo sovjetsko letalstvo 207 letal, izmed katerih jih je bilo sestreljenih 79 v bojih v zraku, 53 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, ostanek pa je bil uničen na tleh. V istem času smo izgubili na vzhodni fronti 24 lastnih letal.

Helsinki, 1. dec. s. Sovjetsko topništvo je bilo v zadnjih 24 urah silno živahno. Finske baterije so enak silovito odgovarjale. Na bojišču v Karelijski ožini je bil ožen sovjetskega pehotnega orožja zelo šibak. Finsko topništvo je obstreljevalo sovražnikove postojanke. Ujeta sta bila dva sovjetska padalca za finskimi črtami. Pri Sivajerviju sta se dvobojevali topništvi. Finsko topništvo je prislilo k molku sovražnikovo topništvo in preprečilo utrjevalna dela. Zasedena je bila neka vas. Na bojišču v vzhodni Kareliji so se na južnem odseku nadaljevali trdi boji proti uporno branjenim sovražnikovim postojankam. Nekoliko severneje je sovražnik s silno srđitostjo napadal. Ugotovilo se je, da so Sovjeti svoje vojske podžgali s tem, da so jih napojili z alkoholnimi pičjaci, toda povsod so bili Sovjeti zavrnjeni.

Tokio, 1. dec. s. Japonski listi soglasno zatrjujejo, da vse taktiziranje Amriških Združenih Držav na noben način ne bo vplivalo na Japonsko, ki je sedaj že zavzela svoje stališče. Jasno je, da stremi ta taktika za tem, da bi ojačila obkrožitev, ki so jo izvedle anglosaksoske sile. Toda listi pravijo, da ima tudi potrpljenje svoje meje in da sedaj Združene države prevzamejo nase veliko odgovornost za dogodke, ki utegnejo še nastopiti.

Sanghaj, 1. dec. s. Ameriški mornarji iz sanghajske garnizije so odpovali na čezatlantski ladji »Predsednik Harrison«. Ladjo so spremljale podmornice in rečne topniške ladje. Ladja »Predsednik Harrison« se bo ustavila v Manili, prestolnici Filipinov.

Sanghaj, 1. dec. s. Z odhodom 4. polka ameriških mornariških strelcev iz Sanghaja, je odšel s kitajskih tal zadnji oddelek severnoameriških bojnih enot. Ameriške topničarke bodo poslej imele svoje oporišče v Manili in bodo pripravljene na to, da bi v primerem trenutku odpele osebje ameriškega veleposlaništva in konzulata. Britanske in ameriške oblasti izvajajo nov pritisk na svoje državljane in zahtevajo, da vsi Angleži in Amerikanci zapuste Kitajsko in Japonsko. Ameriški državljani morajo zapustiti tudi Hong-kong. Iz Manile in Singapoeja se je vrnilo 2090 Japoncev v domovino. V naslednjih dneh se bo vrnilo 10.000 Japoncev iz Združenih držav in iz britanskih posestev, medtem ko v holandski Indiji ni bilo več Japoncev kakor en sam. Več japonskih ladij je odplulo v Združene države, da bodo tam pobrale japonske državljane.

Sanghaj, 1. dec. s. Severnoameriški topničarki »Luso« in »Osku« sta zapustili Sanghaj. Z ladjama se je odpeljal tudi poveljnik oddelka severnoameriškega bojnega brodovja na Jangceju, podadmiral Glasford, ki se bo ustavil v Manili. Po kitajski reki Jangce plovejo še rušilec »Walker« ter topniški ladji »Tutuilac« in »Mindanaec«.

Sanghaj, 1. dec. s. Listi razpravljajo o odhodu ameriških mornariških strelcev in pravijo, da se ne bodo nič več vrnili in se bo tako zaključilo stoletje anglo-amerikanskega vojaškega delovanja na kitajskem ozemlju.

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Sanghaj, 1. dec. s. Čete singaporske posadke

Vesti 1. decembra

Nemci uradno poročajo, da so zasedli Volokolamski kraj, ki so ga sovjetska poročila omenjala šestokrat kot glavno odporno središče sovjetskih sil. Volokolamski je tudi važno železniško središče.

Vsi brazilski časopisi poročajo o hrabrih branilcih v Gondarju. List »Platea« objavlja članek, v katerem pravi, da je to priznanje najčistejšega junaštva, ki predstavlja italijansko moralno zmago.

Pred odhodom v Warmspring je imel predsednik Roosevelt daljše posvetovanje s tako imenovanim vojnim kabinetom, v katerem je bil tudi Stimson in vojaški voditelji. Po konferenci je Roosevelt podal izjavo, v kateri je poudaril, da ladje, ki bodo plule v Španijo in Portugalsko, kakor tudi one, ki bodo plule po Pacifiku, ne bodo oborožene.

Romunski kralj Mihael in kraljica mati sta prispevala v Firenzo, kjer bosta ostala nekaj časa v villi Sparta, ki je last romunske kraljice Helene.

Velika Britanija je kupila ves sladkor v republiki San Domingu, ki se cenil na 400.000 do 500.000 ton, poroča DNB iz Newyorka.

Iz Berlina se je v Bukarešti vrnil podpredsednik romunske vlade Mihael Antonescu. Na postaji so ga sprejeli njegov brat maršal Antonescu, član vlade in diplomatski predstavniki zaveznikov držav.

DNB objavlja zanimive podatke o kitajsko-ameriškem sodelovanju, ki kaže vso neiskrenost Združenih držav pri pogajanjih z Japonsko. Iz poučenih virov se je zvedelo, da je bilo v Arizoni ustanovljeno posebno vežbališče za izobrazbo kitajskih letalcev. Tjakaj je že dospelo 50 Kitajcev.

Večeraj je sovjetska vlada odgovorila na turško noto glede potopitve turške ladje. V kolikor je znano, sovjetska vlada ne zanikuje turških trditve. Po eni strani pravijo, da bodo sovjetske ladje na Crnem morju še nadalje potapljale vsako ladjo, ki jo bodo zalotile na potu med turško obalo ter bolgarskimi in romunskimi lukami.

Neresnična je angleška trditev, da bi angleški podmornici »Tigris« in »Trident« na Severnem morju potopili osem nemških prevoznih ladij, šest drugih pa težko poškodovali, zatrjujejo nemški vojaški krogi. Res pa je, da so Nemci izgubili zadnje mesece le neko majhno prevozno ladjo v novrških vodah. V vsem času, od kar se bje boj na vzhodnem bojišču, so Nemci izgubila od svojih oskrbovalnih ladij manj, kakor trdijo Angleži, da sta jih potopili samo pri enem napadu imenovani dve podmornici. Vsega ekupaj so angleške podmornice za časa vzhodnih bojev potopile štiri majhne ribiške ladje, ki so lovile ribe ob norveških obali.

Prvi petek se bliža!

Petek je dan bridkega trpljenja in grozne smrti našega Odršenika!

Petek je dan, ko je bilo na križu s sulico prebodeno njegovo presveto Srce in je za nas prelilo zadnjo kapljo krvi.

Petek je dan veličastnega razodetja neskončne ljubezni Zveličarjevega Srca do nas: Ljubljani se in se je za nas grešnike dal v daritev in krvavo žrtve (Ef 5, 2).

Kaj prejema Jezus v povračilo za to veliko ljubezen? Od mnogih le nevaležnost, prezir, žalitve. Zato pričakuje od nas, da mu nadomestimo to nevaležnost. Od svete Marije Alakok je zahteval, naj pristopi vsak prvi petek k zastolnemu sv. obhajilu. Tistim, ki bodo devet prvih petkov zaporedoma pobožno prešli zastolno sv. obhajilo, je obljubil veliko milost srečne smrti.

Kaj ti je storiti? Gotovo začni prvi petek, 5. decembra, narodno spravno pobožnost devetih prvih petkov: pojdi k sv. maši in prejmi zastolno sv. obhajilo. Sv. obhajilo je spravno ali zastolno, ako ga daruje božjemu Srcu s premišljenim namenom, da bi z njim zadostil za svojo nevaležnost in dal zadostitev za prezir in žalitve, za nečast in krivice, ki jih trpi od nevaležnih ljudi.

Tudi slovenski narod je Boga mnogo žalil, prelamal njegove zapovedi, mu bil v marsičem nezvest. Te Boga storjene krivice in žalitve našega naroda je treba popraviti. Kako jih popravimo? S pokoro in zadoščenjem! Zatorej začnimo na poziv našega nadpastirja istočasno vsi skupaj 5. decembra zastolno pobožnost devetih prvih petkov, da damo žaljenemu božjemu Srcu zadoščenje zlasti za grehe našega naroda in izprosimo zanj božjega varstva.

Imejmo vsi skupaj tale namen: Tebi, presveto Srce Jezusovo, darujemo to pobožnost prvih petkov v zadoščenje tistih grehov, zaradi katerih nas je zadela težka preizkušnja in te prosimo, skrajšaj dneve preizkušnje, reši nas vsega hudega, daj nam kmalu svoj mir in pritegni nas za stalno k sebi!

Na Andrejevo nedeljo lepo in sončno

Ljubljana, 1. decembra.

Andrejeva nedelja, ki je bila hkratu prva adventna nedelja, je bila večeraj 30. novembra lepa, jasna in popoldne tudi sončna. Počasi pritiška mraz. Nedeljo so Ljubljančani izrabili, da so pohiteli v razne kraje na Dolenjsko, zato je bil železniški promet tja in nazaj zelo živahen in vsi potniški vlaki so bili natrpani potujočega občinstva z nahrbtniki. Drugi pa so popoldne odhajali na kratke sprehode v okolico, posebno radi so obiskovali gostoljubne in med Ljubljančani znamenite gostinske lokale, kjer je človek dobil dobre klobase in zraven tudi še dobro rujno kapljico. Nedelja je drugače bila mirna in brez hudih incidentov in nesreč.

Mraz je že toliko pritisnil, da so se začeli delati na oknih lepe rože in so mirne vode že začele zamrzovati. V novembru so meteorološki zapiski zaznamovali 7 dni, ko je jutranja temperatura padla pod ničlo. Prvi je bilo pod ničlo 14. novembra, ko je živo srebro v toplomeru padlo prav nizko, pod -1,5°C in je takrat mraz trajal dobre 4 dni. Vdružil je živo srebro zdrnilo pod ničlo 19. novembra in v tretjih 28. novembra in od tega dne je vedno jutranja temperatura do danes pod ničlo. Valdvi zmeren mraz. Mrzli sever je prevladal. Noči so jasne in zvezdaste, prav tako jutra, ko se danica prikaže v vsej svoji žarni lepoti. Dnevna temperatura je v novembru padla pod ničlo 14. nov. in je dosegla -1,6°C.

Zanimivo krivljvo je zahteval barometer v novembru. Dne 5. novembra je bilo zaznamovano najnižje stanje 754,8 mm, dne 29. novembra pa najvišje 778,9 mm in to stanje je bistveno ostalo v nedeljo in danes. Torej se je barometer v novembru gibal med tema dvema skrajnima točkama in se dvignil kar za dobrih 24 mm. Termometer nizek, barometer visok. Znak, da ostane suho in lepo vreme še nekaj dni.

Kakor je v začetku novembra vse kazalo, so bili podani pogoji za zgodnji zimski šport. Toda skopnel je sneg in smučanje je bilo porinjeno v stran, v kot so morali delati smučarji svoje deske. Sneg se je sicer še ohranil po obronkih, ki niso na sončnih straneh. Tako ga je še mnogo po

Novo mesto

V torek, 2. decembra, priredi Okrajni odbor Rdečega križa v dvorani Prosvešnega doma, pešter večer (večer humorja) »Za vsakogar nekaj« s sodelovanjem ljubljanskih gledaliških igralcev. Na sporedu so: lahke operne arije, ljudske pesmi, humoristične pripovedke, komični prizori s petjem in zabavna igrca. »Zaljujoci polnik«. Sodelujejo gđ. Francka Hercova, papači Danilo in priznani elov. komik in režiser Jos. Povh. Pri glasovirju ga. Breskvarjeva. Začetek točno ob 18^h. Konček ob 20^h. Spored pri večerni blagajni. — Predprodaja vstopnic v Ljudski knjigarni.

Nobena ovira naj te ne zadrži 5. decembra, ne mraz, ne sneg; zjutraj eno uro prej vstanil žrtvuj nekaj za Boga, sebe in narod!

Ni pa dovolj, da sam začneš 5. decembra to pobožnost. Pridobi tudi druge, da bodo šli prvi petek k zastolnemu sv. obhajilu. Razloži jim namen in važnost te pobožnosti! Bodi Kristusov apostol!

Spoved za prvi petek v ljubljanskih cerkvah

Spoved za prvi petek je mogoče opraviti že več dni prej. Posebno omi ki večkrat prejemajo sv. zakramente naj opravijo spoved že danes ali prve dni v tednu. Spovedniki bodo na razpolgo ves čas devetdnevne pred prvimi petkom v decembru. Za dijake srednjih in meščanskih šol ter za učence ljudskih šol je določen sledeči spored spovedovanja: v sredo 3. decembra od 3—5 popoldne ter v četrtek 4. decembra od 2—3 samo za učence ljudskih šol, od 3—5 za dijake meščanskih in srednjih šol. Vsi učenci in dijaki opravijo spoved v tem času, ker je ostali čas določen za odrasle. Po vseh cerkvah v Ljubljani in kapelah bodo zadnja dva dni pred petkom, posebno še v četrtek, zasedene vse spovednice.

Devetdnevica v stolnici je vsak večer ob 7. Danes bo devetdnevica spet zvečer ob 7. Dosedaj je bila devetdnevica lepo obiskana. Pridigali so prve tri dni gg. stolni kanonik Anton Vovk, univ. prof. dr. Ignacij Lenček in škof. tajnik Stanislav Lenič. — Vernike vabimo, da se tudi v nadaljnjih dneh devetdnevne pridno udeležujejo in povabijo s seboj še druge. Pridite, da se kar mogoče dostojno pripravimo na prvi petek skupnega zadostovanja presvetemu Srcu!

Zlasti vabimo, da se vsi danes v čimvečju številu udeležijo pobožnosti, ki bodo po vseh cerkvah tudi radi pridige, ki bo povsod izredno aktualna.

godovih na Notranjskem in Kočevskem. Lepo vreme je dobrodošlo kmetom da morejo pripraviti nekoliko več stelje in jo iz godov spraviti domov. Po njivah so pobrani sadje že vsi pozno-jenski pridelki. Tu in tam raste in sameva še kaka zeljnata glava, tam zopet kaka pesa ali repa. Za repo je bilo drugače letošnje leto najugodnejše. Mnoge kmetice se pohvaljajo, da že kmalu niso pridelale tako sočne in sladke repe. Kakšen bo december v pogledu vremena, nam bo pač primerno naznačila sv. Barbara, zaščitnica rudarjev, ko pravijo: »Če se na Barbare na njivi strnišče vidi, potem še vsak mesec iz snega ven molik. To se pravi, da ne dobimo hude zime. Današnje vremensko poročilo navaja: jutranja temperatura -8,8°C, večerajšnja najvišja 0°C, barometer danes še vedno visok 776,1 mm, večeraj pa 779,6 mm.

Kronika od sobote in nedelje

Ljubljana, dne 1. dec.

Zadnje dni je nastopil običuten mraz. Posebno v soboto in nedeljo je bilo živo srebro zelo nizko. Noči so bile jasne, nebo čisto kakor ribje oko. Zrak je čist in oster. Jutra so bila malo meglena, vendar pa so se meglice kmalu dvignile. Posijalo je sonce, ki pa ni imelo kaj prida moči. Če si bil kje v zavetju je bilo kar prijetno toplo, sicer pa si moral biti dobro zavil, da te ni zeblo.

Ljudje so v soboto in nedeljo spet napolnili gledališča. Posebno lepo je bila v soboto obiskana »Madame Butterfly« z gđ. Heybalovo v naslovni vlogi. V nedeljo popoldne je »Sneguljica« razveseljevala mladino v dramskem gledališču. Predstava je prav lepo uspela. Tudi »Faust« je gledalo mnogo ljudi. »Boter Andraž« je vedno bolj priljubljena komedija, ki jo prihajajo ljudje gledat kar po večkrat. Pa tudi ni čudno, ko je pa smeha na pretek.

Tisti, ki ljubijo umetnost, so imeli tudi svoj dan, saj je vodil po umetniški razstavi v Jakopičevem paviljonu slikar Vaypotič. — Razstava pa je bila tudi večeraj dobro obiskana.

Sicer pa se Ljubljančani niso imeli kam dejati. Nekaj jih je odšlo že v soboto na Dolenjsko, kjer so zdaj kolone. Tudi nedeljski vlaki so bili dobro zasedeni. Meščani pa so večeraj šli kaj radi v okolico mesta. Nekateri so dobili že v soboto plačo in kdo si ne bi vsaj prvega privoščil pol litra in okusno pečenico. — Tudi kinematografske predstave so bile dobro obiskane. Zvečer pa so bile ulice že zgodaj prazne, saj je bilo res že najbolj prijetno doma v topli kuhinji in ob zakurjeni peči.

Razen manjšega ognja, o katerem poročamo na drugem mestu, ni bilo v mestu nič novega. Bilo je nekaj manjših nesreč. Jože Mrak je doma tako nesrečno padel, da se je precej potokel po obrazu. — Malo preveč se je nalezel božje kapljice neki H. A. in je padel po dotgem na cesti. Pri tem se je po-

Izjave angleškega mornariškega ministra

Rim, 1. dec. s. Angleški mornariški minister Alexander je ob začetku takomenovanega »Tedna angleške vojne mornarice« rekel med drugim:

»Bitka za Atlantik je bitka brez oddiha, ki še ni končoveljavno dobljena«. Potem je nadaljeval: »To je bitka, pri kateri smo mi uporabili vse naše spremljevalne ladje z vsem našim mornariškim osebom. V kolikor pa gre za položaj na skrajnem Vzhodu, je govornik dejal, da je »Japonska na tem, da zagreši usodno pomoto«. Zraven je Alexander čutil potrebo, da izrazi spoštovanje predsedniku Rooseveltu, ki ga je označil kot velikega moža, ki vodi svoj narod s preizkušeno spretnostjo.

Govor predsednika madžarske vlade

Budimpešta, 1. dec. s. Predsednik madžarske vlade Bardossy je imel večeraj govore v Sombathe-lyu in se je spominjal velikega madžarskega grofa Szechenyja, ki je bil tam rojen. Govornik je rekel, da je zvestoba in boju temeljna lastnost madžarskega ljudstva. Vsi Madžari se zavedajo svoje zgodovinske naloge in poslanstva, ki jim je poverjeno, in se zato kot bratje bore ob strani velikih sil Osi za uresničenje novega reda, ki bo prinesel svetu pravico in mir.

Ribnica

Novo freske je odkril v Mašičih v cerkvi sv. Urha pri Sv. Gregorju dr. Mikuz. Freske so delo neznanega slikarja in so krasne ter za slovensko umetnostno zgodovino zelo pomembne. Izhajajo iz l. 1502., največ iz 16. stoletja. Najmlajša freska izhaja iz l. 1654.

Jelenj so napravili veliko škodo na ozimih in vaseh pod Veliko goro. V Danah so uničili kar cele njive repe in korenja, katerega niso mogli kmetje spraviti izpod snega.

Pouk na kočevski gimnaziji se bo predvidoma v kratkem začel.

Pod kmetijo Seljan so pogozditi te dni Klunovi nad 220 emrekovih sadik. Hvalevredno!

Manjši ogenj

Ljubljana, dne 1. dec.

Večraj zgodaj popoldne je izbruhnil ogenj v kletnih prostorih na Levstikovih cesti št. 19. Začelo je goreti pod skladovalnicami drv. Za dimnikarskimi vrati, ki so v kleti, so se vnele saje. Če ne bi ognja opazili, bi utegnili izbruhniti požar večjega obsega. K sreči pa so ogenj kmalu opazili, poklicali poklicne gasilce, ki so ogenj takoj zadušili. Škode ni bilo velike in po kratkem času so se lahko gasilci vrnili domov.

Teniški dvoboj med Italijo in Dansko

Ljubljana, 1. dec.

Večraj sta se pomerili v prvih igrah Italijanska in danska državna teniška reprezentanca. Igrali so v Kopenhagnu. Rezultati prvega dne so naslednji: Bossi je premagal Idgardesa z 6:3, 6:3. Cucelli je premagal Plouranana z 6:4, 6:4. Par Romanoni in Bossi je premagal danski par Idgerdes-Gennig Nilg s 6:3, 15:13 in 7:5. Tako vodijo italijanski drž. reprezentanti po prvem srečanju s tremi točkami proti Dancem, ki niso dobili dozdaj niti ene točke.

Violinist Karlo Rupel bo zaključil svoj jutrenji koncert s tremi Paganinijevimi skladbami in z Bazzinijem. Od Paganinija bo igral XIII. in XX. Capriccio, ki spadata med najbolj znane Capricciole slavnega violinista in komponista in nazorno prišata o talentu Paganinija. Obliki obeh Capricciolov sta trodelni, uvod je mirnega značaja, drugi del je živahen, tretji pa ponovitev uvoda. V XIII. Capricciu nahajamo kromatične terce in oktave, s katerimi je hotel Paganini baje izraziti vražji krah. Prav gotovo je v značaju te Kapricce nekaj demoničnega. Za XX. Kapriccio pa je zelo značilni prvi tema vzvišene, skoraj angleškega nastrojenja. Po obeh Kapriccih bo izvajal Rupel še Paganinijevo Sonato in nazadnje ljubko Bazzinijevo skladbo: Vrvež škratov. V tem delu je skladatelj nepriljopen in z lahkoto nanizal vse mogoče: tremolo, oktave, decime, enojne in dvojne flazoletje, picikate itd. Prav posebno je znan domislek s štirimis fisis, ki obstoji v tem, da se ista nota ponovi štirikrat na vseh strunah. — Skladba je zelo živahna in običajno publiko izredno ugaja. Rupel bo izvajal svoj koncert s sodelovanjem pianistke Zore Zarnikove jutri v torek, 2. decembra ob pol 7 v veliki Unionski dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

tolkel po obrazu. Oba so reševalci pripeljali v bolnišnico, vendar ba bosta že danes odšla v domačo oskrbo.

Športni drobiži

V medmestnem telovadnem tekmovanju med Berlinom, Hamburgom in Leipzigm je zmagal Berlin s 748,6 točkami pred Leipzigm, ki je dosegel 742,7 točk, in Hamburgom, ki je nabral 725,6 točk. Kakor je iz navedenega razvideti, je bila borba kaj ostra. Najboljši tekmovalci pa je bil Berlinčan Boll.

Kakor vse kaže, si bo dunajska Austria priborila naslov jesenskega nogometnega prvaka. Do sedaj si je nabrala že 14 točk.

8. februarja bo v Nemčiji narodni smučarski dan. To bo že tretji smučarski dan, odkar je Nemčija v vojni.

Dunajski dvigovalci uteži so pred kratkim premagali budimpeštanske s 1657,5:1587,5 kg.

7. decembra bo igrala nürnbenska enajstovica, ki igra tudi v nemškem državnem prvenstvu, v Zagrebu, in to proti najboljšim zagrebškim igralcem.

Velike nemške drsalne tekme bodo trajale od 20. januarja do 1. februarja. Tekme bodo v Celovcu.

Voditelj španskih športnikov in športne zveze je znani branilec Alcazarja, general Moscardo. Zadnje dni je sprejel veliko športnih vodij in jim razložil nadaljnje načrte o španskem športu.

Mednarodni »planiški teden« bo trajal leta 1942. od 2. do 8. marca. Kakor druga leta, bo tudi letos nanj prišlo mnogo odličnih športnikov.

Triglavski spust bo letos 26. aprila. Tudi na tej težki alpski smučarski progi bodo nastopili odlični smučarji.

V teniškem dvoboju med dansko in švedsko državno reprezentanco so zmagali Švedi s 4:2.

Ali bo Harbig skušal porušiti novi Häggov svetovni rekord na 1500 m? Kakor je znano je Šved Gunder Hägg postavil letošnje poletje nov svetovni rekord na 1500 m v času 3:47,6. Takoj potem so začeli švedski lieti namigovati ali bo Nemec Harbig naskočil ta rekord in ga skušal izboljšati. Kakor je tudi znano ima Harbig nekaj svetovnih rekordov med njimi tudi na 400 in 800 m. Kakor pa zatrjuje nemški državni trener Gerschler ne bo skušal Harbig letos izboljšati Häggovega rekorda, pač pa bo poizkusil postaviti nov svetovni rekord na 1000 m, kar je že dalj časa njegova domena. Vendar pa v inozemskih strokovnih lahkotaleških krogih pričakujejo, da se bo Harbig spravi tudi na Häggov rekord.

V češko-moravskem državnem prvenstvu vodi dozdaj praška Slavija, ki ima 10 točk, pred Prostějovim, ki ima 7 točk. Slede: Viktorija-Pízen, Pardubice, Bohemia itd. Sele na zadnjem mestu in brez točke za praški klub Sparta.

Dva odlična finska državna nogometna reprezentanta sta padla na bojišču: Jalle Malgren, ki je imel na sebi 31 krat državni grb in Kale Oksanen, ki ga je pa imel 39 krat. Oksanen je padel pri napadu na Porajarvi.

Novice iz Države

Izkopanine iz predzgodovinske dobe. Stari-noslovski zavod v Firenzah vodi izkopavanja v kraju Finale Ligure kjer so bili zasledili v votlinah sledove človeških bivališč, orodja in grobov iz mezolitne, neolitne in ledene dobe. Našli so veliko človeških in živalskih kosti, ročne izdelke, predmete iz kamena in podobno. Razen tega so našli več nedotaknutih grobov. Pri nadaljnjih odkopavanjih so našli celo na predmete, ki govorijo za čas paleolitika. Izkopavanja vodi profesor Gardini iz Firenze.

Industrijsko-mehanična podjetja v kraljevini. V vsej Italiji je bilo lanj 100.235 podjetij in obrtniških delavnic, kjer je obrat mehkaniziran, 55.181 teh podjetij odpade na Severno Italijo, 18.639 na Južno, 16.971 na Srednjo Italijo, 9.444 pa na otoke. Vsa ta podjetja zaposlujejo 811.302 delavca in uslužbenca.

Seznam italijanskih tvrdk za izvoz v Hrvaško. V Zagrebu obstaja pri fašistični konfederaciji za industrijo urad, ki skrbi za trgovinsko izmenjavo med Hrvaško in Italijo. Hrvaški interesenti so se začeli obračati na to institucijo s prošnjami, da bi dobili sezname tistih italijanskih tvrdk, ki bodo smele izvažati svoje blago na Hrvaško. Zato bo italijanska trgovinska delegacija v Zagrebu kmalu sestavila popoln seznam italijanskih tvrdk, ki bodo smele izvažati v Hrvaško.

Vreče iz avtarkičnih tkiv. V Bologni se je ustanovilo podjetje, ki si je nadelo nalogo izdelovati vreče za poljedelsko uporabo iz avtarkičnih tkanin, torej takšnih, ki jih Italija sama pridelava. Podjetje bo zraven tega uredilo tudi veliko skladišče za konopljo, kakor tudi naprave za čuvanje konopljinega semena in lanu. Podjetje bo imelo prednost v vsej bolognski pokrajini pred sličnimi morebitnimi bodočimi podjetji.

Novo gorivo za pogon Diesellovih motorjev. V Italiji so se strokovnjaki zadnje čase ukvarjali z vprašanjem, kako najti nadomestek za nafto, katero rabijo kot pogonsko sredstvo za Diesellove motorje, ne da bi pri tem kaj trpela pogonska sila motorjev samih. Nazadnje so iznajeli neke vrste mešanico pogonskega plina z majhno količino nafte, ki je v celoti nadomestila nafto. Z novim nadomestkom bodo prihranili najmanj 80 odstotkov nafte, ki so jo sicer požrli Diesellovi motorji.

ČRNA KAMELA

»Tako, res sem,« je pripomnila njegova žena. »Kako pa ne bi postala živčna, če se pa poročim s takšnim možem, kakor si ti. Prav res, Shelah, ta ima bujnejšo domišljijo kakor pa Shakespeare. Le svoje zoprne sladkorne plantaže bi moral pustiti in pisati rajši rokopise. Toda, pripoveduj mi rajši o Hollywoodu. Kako me vleče nazaj!«
»Tokrat bom ostala tukaj dalj časa in tako bova imeli še dosti prilike za klepetanje,« je povedala Shelah. »Nekaj izmed nas se jih gre pred večerje še kopat. Bi se tudi tebi ljubilo?«
Rita se je spomnila svojih umetnih kodrov in odmajala z glavo. »Nak, je vzkljnila. »Tega večnega kopanja sem že do grla sita, kadar le vidim svojo kopalno kad. Sploh si ne moreš predstavljati: ljudje so tukaj kakor ribe, kakor da bi se sicer na suhem morali zadušiti.«
Po predurju so se slišali koraki in Allan Jaynes je vstopil v večerni obleki, na pogled odlična pojava. Srce filmske zvezde se je stisnilo.
Ko ga je seznanjala z obema Balloujema, sta planila v sobo Julija in Jimmy, oba oblečena v svetla kopalna plašča. Očividno nerada sta se dala zadržati za kratko predstavljanje.
»Kje pa je miss Dixon?« je vprašal Bradshaw. »Pa menda vendar že ni zunaj?«
»Oh, brez skrbi,« je vzkljnila Julija. »Vedno traja več ur, preden je gotova.«
»Torej gre za tekmo med nama dvema,« se je zasmejal Jimmy in skočil čez teraso, tik za petami pa mu je bila Julija.
»Kako prijeten deček,« je pripomnila Rita. »Kdaj pa je prav za prav?«

Shelah je pojasnila prijateljici mesto, ki ga Bradshaw zavzema v svetovni zgodovini. Rita se je dvignila.
»Kaj ne bi šli vsi skupaj na obalo?« je predlagala.
»Na obrežje — s tvojimi petami?« je posegel vmes Willkie.
»Saj jih lahko sezujem,« je ravnodušno odgovorila Rita in stopila proti steklenim vratom.
Ne preveč navdušen se je Willkie dvignil s svojega stola. »Potem moram tudi jaz,« je vzdihnil in si sledil ven.
»V navedenim nasmehom se je Shelah obrnila k Allanu. — »Ubogi Willkie, tako strahovito je ljubosumen! Žalibog — tudi ne brez razlogov! — Nedvomno je to že prej ugotovil.«
Jaynes je stopil bliže. »Zelo žal mi je, da vas popoldne nisem mogel videti! Vas je glavobol že minil?«
»Hvala, dosti boljše mi je,« je pritrtila.
»Rad bi vam naredil majhno veselje,« je nadaljeval in ji ponudil nekaj cvetic. »Toda kaže, da sem prekasen! Zdaj že imate orhideje od nekoga drugega.«
Shelah je skrbno in previdno položila cvetlice na mizo.
»Da Allan.«
»Upam,« je dejal obotavljaje se, »da to še ne pomeni... Shelah! To bi bilo nemogoče! Jaz — jaz ne bi mogel živeti brez vas!«
Pogledala ga je naravnost v lice. »Pa boste pač morali, Allan. Žal mi je, toda — z vami se ne morem poročiti.«
Njegov pogled je postal mračen. »Torej je res,« je rekel.
»Kaj je res?«
»Tisto, kar mi je Van Horn danes popoldne pripovedoval! Tistega od vas nisem hotel verjeti, ker se mi je zdelo prenemumno in preotročje. Vi ste torej poslali po tega vedeževalskega poniglavca, da bi o tej stvari odločil. In on vam je odsvetoval! Brez besede se je Shelah obrnila od njega stran. Obrzal jo je zardel od jeze. S silo se je obvladal in nadaljeval: »Če bi imeli kakršen koli drugi pametnejši razlog, bi pogotnil to trpklo pilulo. Toda

je stopil zdražbar, omejeni slepar — pri moji veri, da tega ne bom prenesel! Pogostokrat mislim na najino vožnjo, ko ste mi vračali ljubezen...«
»Tako je tudi bilo,« je žalostno odvrnila.
»Potem me ne more nobena stvar na svetu več zadržati...«
»Stojte Allan, prosim nikar!« je vzkljnila. »Gre samo za vas! Prosim, verujte mi! Nikoli ne boste mogli biti srečni z menoj...«
»To vam je on pričaral, ne?«
»Da, to mi je povedal — toda ponovil mi je le tisto, kar sem si že sama dolgo mislila. Preteklost, Allan — preteklost se ne da kar tako potlačiti...«
»Saj sem vam vendar rekel, da me preteklost prav nič ne zanima!«
»Toda vi vendar prav nič ne veste o tem, Allan! In več vam pa ne morem povedati. Le najboljše vam želim... Tako ste dobri, tako pošteni in zato čisto preprosto ne bi mogla prenesti, da bi se vi zaradi moje krivde umazali in uničili! Prosim, Allan, prosim...«
»Nočem za to vedeti,« je vzkljnila Jaynes. »Vem le to, da vas imam rad in da bi za vas lahko skrbel! Pomislite vendar, Shelah, tako malo časa imam, tako presretno malo! Veste, da moram opolnoči proč. Pozabite tistega bedastega čarovnika! Nikakor ne morem razumeti vašega zaupanja vanj — takšne stvari jaz že vnaprej odklanjam — toda na vse to ne bom več mislil. Nobena stvar ne more biti zapreka, niti vaš temperament, niti ves vaš način življenja! Pozabite na vse to in recite čda, Shelah...«
Z vzdihom je odkimala. »Ne morem, ne, ne morem.«
Precej dolgo je Jaynes strmel vanjo, potem pa se je mirno obrnil proti vratom.
»Kam mislite?« je zavpila Shelah.
»Ne vem,« je rekel tja v en dan. »Premisliti moram.«
»Pa vendar, saj morate jesti pri meni...«

'PRAVLJICE' Božene Njmcove so izšle

Dobite jih v vseh knjigarnah in trafikah! — Vsaka knjiga le 5 lir. — Ta knjiga je najlepše Miklavževo darilo za otroke in odrasle. Lahko dobite tudi vezano po 11 ali 20 lir

Kako bo mestna plinarna praznovala svojo 80 letnico

Ta mesec praznuje mestna plinarna ljubljanska 80 letnico kar je bila ustanovljena, in tudi 80 letnico nepretrganega obratovanja.

Osemdeset let ni ugasnil ogenj v plinarniških pečeh. Vseh teh osemdeset let so pridne delavske roke noč in dan stregle strojem. Iz male obrtniške delavnice je nastala močna kemična industrija, ki s svojimi izdelki zalaga skoraj vse obrti našega mesta in pokrajine. Težko bi se razvijalo gospodarstvo naše dežele brez plina, koka, katrana, bencola, karbolina in v drugih izdelkov plinarne.

Zaslugo, da imamo to gospodarsko ustanovo, imajo slovenski župan ljubljanski dr. Ambröž in njegovi sodelavci, ki so l. 1861. omogočili postavitev plinarne. Da pa je plinarna prišla v last mestne občine, si je pridobil neveljnih zaslug ljubljanski župan Ivan Hriber. Hvaležno pa se moramo spominjati tudi vseh onih delavcev in uradnikov plinarne, ki so vsi to dolgo vrsto let skrbeli za to, da je bilo obratovanje podjetja brez večjih nesreč v tovarni in njeni okolici. Malo je takih podjetij, ki se lahko ponašajo tudi s takim jubilejem.

Današnje obsežnosti pa plinarna ne bi bila mogla doseči, če ne bi bili ljubljanci podpirali tega svojega podjetja s tem, da so vedno večji meri rabili plin za najrazličnejše namene. Zato mestna plinarna ne bo praznovala svojega jubileja z banketi in slavnostnimi sejami, pač bo pa to uspešno dobo proslavila na svojevrsten način, koristen samo meščanom.

Udobnost porabe plina imajo z veliko večjino le oni stanovanjski najemniki, ki stanujejo v novih hišah. V starih hišah so plinske napeljave za kuhinjo in kopalniško redke, kljub temu, da si mnogo stanovanjskih najemnikov želi plina v gospodinjstvu. Vsaj nekaterim teh prijateljev plinske kurjave boče plinarna ob svoji 80 letnici ustredi s tem, da jim napravi plinske napeljave skoraj brezplačno. Plinarna želi napeljati plin v štiri stare stanovanjske hiše ob plinskem omrežju, ki ima vsaka vsaj po 4 stanovanja. To pa, če se obveže hišni lastnik plačevati 5 let po največ 15 lir mesečne najemnine za napeljavo plina v stanovanje. Po preteku teh petih let prenehajo vse obveznosti hišnega gospodarja do plinarne.

Najmanj 16 stanovanjskim najemnikom bo na ta način omogočena poraba plina v hišnem gospodinjstvu, da si bodo s tem prihranili zalogo drugega kuriva za druge namene. Vsi drugi ljubljanci pa lahko kupijo do kraja l. 1941. v plinarni vse plinske aparate po tovarniških cenah, t. j. z izrednim popustom na sedanje cene, dokler bo zadostovala sedanja zaloga.

Vabimo vse one stanovanjske najemnike in hišne posestnike, ki se zanimajo za napeljavo plina po navedenem izjemno ugodnem načinu, naj se prijavijo ravnateljstvu mestne plinarne.

V drugem polčasu pa se je slika spremenila. Ljubljanci so potisnili šiškarje povsem v obrambo in le na redko so plavi obroč malo raztegnili. Kljub temu ni Lj. uspelo, da bi vsaj izenačila, nasprotno: plavim je celo uspelo nekakjrat nevarno pobegniti in rezultat povečati. Pri Hermežanih sta se prav odlično borila Brodnik in Aljančič, ki sta vsak zabil po dva gola. Razbornik pa je bil tudi enkrat uspešen. Pri Lj. pa so zabil goli Sandi, Pepček in Hacler.

Prav dobro je pri Lj. igral Sandi, vendar pa mu ni uspelo kaj večkrat potresti mrežo. Preveč je bil krit Lj. bi celo lahko zmagala, in vse je že kazalo, da bo, če bi bolj streljala, vendar pa so napadali hoteli pripeljati žogo prav v mrežo. Manjkalo je strelcev. V ostalem pa nikakor ne gre oporekati Hermesovi zmagi. Menda je za letos nogometna konec in Hermežani so v zadnji tekmi zagodili ljubljancem. Sodil je g. Vrhovnik.

Rezultati državnega prvenstva
Včeraj se je nadaljevalo državno nogometno prvenstvo. Rezultati so bili naslednji: Livorno: Livorno: Lazio 2:1, Modena: Modena: Liguria 1:1, Napoli: Napoli: Torino 0:0, Bologna: Bologna: Triestina 2:0, Torino: Juventus: Venezia 0:0, Genova: Genova: Atlanta 1:0 in Roma: Roma: Milano 2:0.

Rezultati B razreda: Bari: Spezia 2:1, Savona: Prato 1:0, Vicenza: Alessandria 2:0, Udinese: Pro Patria 1:0, Pescara: Fiumana 2:1, Padova: Lucchese 2:1, Novara: Reggiana 3:0, Siena: Pisa 2:1, Brescia: Fanfulla 4:0.

Iz Cerknice poročajo...
Nov grob. Komaj smo pokopali Drašičevo Nežko, že je mrtvaški zvonček zopet zapel in javil, da je umrla Nežka Anžur, ali kakor smo jo klicali, »Farovska Nežka«. Rojena na Gorenjskem pred 71 leti je prišla v Cerknico že pred 45 leti in vstopila v službo pri takratnem g. dekanu Kunstlju. Ko je umrl g. dekan, je Nežka ostala pri njegovi sestri Jerici, ko pa je umrla tudi ta, je ostala sama. Delala je in molila. Vse njeno delo je bilo posvečeno Bogu. Čeprav telesno krepka in vedno zdrava, je podlegla kratki a težki bolezni. Njen pogreb je pokazal, kako je bila pri vseh priljubljenja. Naj v miru počiva!

Opozorilo. Občinski urad je izdal opozorilo na vse imetnike žit, ki bi jim lastne zaloge zadostovale vsaj do februarja, naj takoj vložijo prošnje za moko, ki bi jo potem dobivali od Prehranjevalnega urada. Ker je zadeva nujna in važna, je potrebno, da to prizadeti čim prej stori v občinski pisarni.

Zahvala Rdečega križa. Vsem, ki so kakor koli, bodisi z denarjem ali živili podprli človekoljubno akcijo Rdečega križa, v Cerknici, občinski odbor v svojem imenu, kakor tudi v imenu Pokrajinskega odbora iz Ljubljane, izreka najtoplejšo zahvalo s prošnjo, da dobro ljudstvo še v naprej ostane na strani njegovi akciji in še v naprej po svojih močeh pomaga.

Igor Zagrejen:
Zavetje v pečevju
O, eveda! Vesel je, kdor je vesel! Tisti, ki je dobro skrit, da Francoz ne more do njega! Kaj pa drugi, tisti, ki ječ na tujem, tistih eden, ki je ob sestri in brata, ob ženo, ob deklek tistih eden, pa naj bo to on ali ona, ki ne ve, kaj je na tem ljubem svetu z otroki? Kje so, kakšni so? Ali so še živi? Bog ve, nemara pa prav tale čas, ko se vprašam, jokajo po meni! Saj! Zato sem se pa spet spomnil! Oh, samo da so še pri življenju, če tale moja vera kaj pomaga, da je res tako!
Vidiš, vidiš, kakšno gorje je na svetu! Kje se je pa kar na lepem vzel tale oblak? Saj ni bilo prav nič videti, dokler se ni vedel čez sonce! Tako potuhnjeno in skrivaj je priplaval!
Oblak čez sonce, otožna misel čez ljudi.
Pojdj no, ti otožna misel, senco nam delaš in prinašaš nam mir! Pojdj no, zares! Sedi s svojimi črnimi perotni kam drugam!
Kar smo mi hudega prestali, to je že za nami! Dosti smo trpel! Izgubi se, tistim, ki bolečine še niso premagali, pa reci, da smo z njimi! Radi bi jih potolažili, če bi bili zraven! Pa saj jih bo čas! Kakšna leta pa so to? Take reči se

Novice iz Države

Otrok 24 ur pod razvalinami. V Grosuttu se je nenadoma podrli del hiše, v kateri so bivali mati in dve hčerki. Mati in starejša hčerka sta imeli tedaj opravka v kuhinji, ki je ostala še cela, pač pa se je strop sesul nad sobo, v kateri je spala 6 letna hčerka. Ko sta mati in starejša hčerka poskušali rešiti zasuto hčerko, se je podrla nova stena. Zavaljo tega so morali priti na pomoč gasilci, ki so po 24 urah odstranili toliko ruševin, da so našli zasutega otroka. Deklica je bila lažje pobita, vendar ni bojazni za njo. Hiša se je podrla zaradi preperelosti tramovja in pa zrahljanih zidov. Bila je pač stara bajta.

Jud ogoljufal dva reveža. V Torinu sta živela čez sedemdesetlet stara upokojenca Santi in Teresija Agnelli. Vsa leta sta skrbno varčevala in si prihranila 50.000 lir, da bi si olajšala življenje na starost. Toda za njun denar je izvedel jud Silvio Ottolenghi, rojen kot Mojzes Sanson, in ju začel nadlegovati, naj bi mu denar posodila, ker si bo razširil trgovino. Obljubljal jima je visoke obresti, višje, kakor so jih dajale hranilnice, obenem pa vsa druga jamstva. Starca sta nazadnje nasleda in mu izročila 38.000 lir. Kmalu potem je Jud preselil svojo trgovino v drug kraj in se založil z obilnim blagom. Tudi z ženo sta živela razkošno. Kmalu nato se mu je posrečilo, da je iztisnil iz Agnelljevih še ostanek prihrankov. Toda že tri mesece nato je bil nad imovino Juda odprt konkurz. Številni upniki so bili namreč pritisnili na Juda in ga nazadnje pogнали na boben. Upniki so dobili po 25% svojih zahtevkov plačanih. Pač pa so Juda zaprle oblasti zavaljo tega, ker je izmamil iz dveh revežev prihranjen denar. Ko so obravnavali to stvar pred sodiščem, je zagovornik Agnelljevih povedal, da je v času preiskave eden od zakoncev Agnelli že umrl zavaljo bede in stiske, v katero ju je pahnil sleparski Jud.

700 zakonskih parov in več sto vojakov pri sv. očetu. V sredo se je v Vatikanu nabralo spet veliko število novoročencev in vojakov, kakor tudi drugih vernikov, ki so prišli po blagoslov sv. očeta. V celem je bilo nad 700 zakonskih parov in več sto vojakov, med njimi tudi ranjeni iz bolnišnice Piemontskega princa. Sv. oče je dal vsem poljubiti pastirski prstan in imel za vsakogar tolažilno in bodrilno besedo. Ker se bo sveti oče udeležil duhovnih vaj, ki so se v nedeljo začele, končale pa se bodo 5. decembra, ne bo ta čas nobenih sprejemov.

Obsojeni skrivalec konopljinega semena. Sodišče v Forliju je obravnavalo neredek primer skrivanja takšnega blaga, ki spada pod določila zakonskih odredb o obvezni prijavi in oddaji državnim oblastem. Pred sodnike je stopilo enajst ljudi, ki so imeli doma večje količine konopljinega semena, pa ga niso prijavi niti oddali državi. Sodišče se je postavilo na stališče, da so krivi imeli namen blago skrivati, da bi ga potem po tihotapski poti prodajali po višjih cenah naprej. Zavaljo tega jih je eksemplarično kaznovalo, in sicer je vsak od njih dobil po štiri do dveh mesecev zaporu in po več tisoč lir denarne kazni. Obenem bodo obsojence zadele še druge posledice, ki jih zakon določa za skrivalec surovin, ki so v sedanji vojni neobhodno potrebne.

Izvedba načrta za ureditev mest, ki leže na potpisnih ozemljih. Leta 1908. in 1915. so potpisi porušili ali pa občutno poškodovali več mest v Južni Italiji, katera leže na potpisnem ozemlju. Med temi mesti je znana zlasti Messina, potem pa tudi Milazzo, Reggio Calabria, Villa San Giovanni, Avezzano itd. Že med prejšnjo svetovno vojno so imeli izdelane načrte za obnovitev in pozidavo teh krajev, toda uresničiti se niso dali. Tudi sedanja vojna je zavrla to obnovitveno delo, vendar je bilo sedaj sklenjeno, da se bodo dela nadaljevala, pač le v okviru danih možnosti.

Prevoz blaga iz Ljubljanske pokrajine in priključenih krajev. Glavno železniško ravnateljstvo in Rimu je objavilo, da je treba smatrati blago, ki prihaja iz Ljubljanske pokrajine, odnosno iz drugih priključenih krajev, kot italijansko narodno blago, seveda, če je bilo izdelano v priključenih krajih. Prav isto velja tudi za prevoz premoaga, ki se izvaja v Italijo iz novo priključenih krajev. Zavaljo tega veljajo na železnici tiste prevozne tarife, kakršne veljajo za enako blago v Kraljevini.

Če se otroci gredo vojsko. V Bresciji so se dečki igrali na trgu in se šli vojake. Mednje se je prištil tudi 46 letni pastir Duci, ki je nekoliko umsko omejen. Pastir je hotel prikazati otrokom na drastičen način, kako se vojskuje in kako se sovražnika zadene, pa je potegnil svoj nož, ga privezal na palec in začel z njim mahati vseprek. Pri tem je sunil nekoga dečka tako nevarno, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Izjave ministra Bottaija o preosnovi italijanskih vseučilišč. Na sestanku zavoda za industrijska raziskavanja, ki ga je vodil grof Volpi, je govoril tudi prosvetni minister Bottai in naštevaval razloge ter pobude za preosnovo italijanskih vseučilišč. Rekel je, da so preosnova potrebne predvsem tehnične fakultete, kajti novi časi prinašajo z vsa naglico nove zahteve do učencev vseučilišč, ker napreduje tehnična veda a silno naglimi koraki. Poudaril je, da je treba prevzeti v celoti način izbora kandidatov za obiskovanje tehničnih visokih šol.

Opozorilo športnim društvom

Zaupnik CONIja objavlja: Vsa športna društva se opozarjajo, da morajo prositi za dovoljenje za športne prireditve pristojno oblast za javno varnost. Športna društva kapitanata ljubljanskega okraja morajo vložiti prošnjo pri Kr. Kvesturi v Ljubljani preko Pokrajinskega Komiteja CONI, Ljubljana, Tyrševa cesta 1a.

V drugih krajih morajo športna društva vložiti prošnjo potom podzaupnikov CONIja pri okrajnih kapitanatih za okraje Novo mesto, Logatec, Crnomelj in Kočevje.

Športne prireditve, za katere ne bo vložena in odobrena prošnja se ne bodo mogle vršiti in bodo športna društva imela ovire s strani oblasti javne varnosti in CONIja.

Opozarjamo obenem, da so športna društva dolžna po vsaki prireditvi sporočiti rezultate prireditve Pokrajinskemu Komiteju CONIja.

Koledar

Danes, ponedeljek, 1. decembra: Eligij, škof.
Torek, 2. decembra: Bibijana, d.

Ohvestila

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Kakor so časi težki, ne smemo pozabiti na našo likovno umetnost in njen napredek v našem narodu. Zato ne pozabite obiskati razstave treh mladih umetnikov Kregarja — Omere — Putriha v Jakopičevem paviljonu. — Razstava je odprta dnevno od 9—13 in od 14—18. Razstava traja le še nekaj časa.

ŠOLSKE ŠKATLJE RISALNE BLOKE IN RISALNO ORODJE

kupite najceneje v ljudski knjigarni in v trgovini Nižnan

Kot najvišjo ceno za zeleni radič na ljubljanskem živliskem trgu smo v sobotni številki navedli 4 lire, kar je pa pomota, ker je Visoki komisariat določil, da se od 1. decembra do 14. decembra v Ljubljani domači zeleni radič ne sme prodajati nad 3.65 lire za kilogram.

Sprememba okoliša pošte Krmelj. Iz okoliša pošte Krmelj se izločijo kraji Brezje, Kamenica, Kamenska, Govejci dol, Češnjevje, Hinje, Hinjce, Ogorelke in bolnišnica v Krmelju, ker so zasedeni po nemaki vojski. Okoliš pošte Krmelj tvorijo sedaj kraji: Krmelj, Polje, Gabrijele, Brinje, Dunaj, Jesenice, Nova gora, Raj, Štrašperk in Zabjak.

„Slovenčev koledar“ bo izšel ta teden!

Ljubljansko gledališče

Drama:
Torek, 2. dec.: »Nocoj bomo improvizirali.«
Red Torek. Začetek ob 17.30.

Sreda, 3. dec.: »O, ta mladina.« Red Sreda. Začetek ob 17.30.

Opera:
Torek, 2. dec.: Zaprt.
Sreda, 3. dec.: »Madame Butterfly.« Red A. — Začetek ob 17.30.

Kaznovani in ovadeni trgovci

Organi Kr. Kvesture so v preteklih dneh podali prijavo sledečih trgovcev, ker niso izstavili cenika: Lovše Marija, prodaja zelenjave, Vožarska 5; Burger Alojzija, prodaja zelenjave, Vodovodna 74; Jerancič Albina, prodaja zelenjave, Moste 173; Jakopič Pavlina, prodaja zelenjave, Ježica 13; Gradobnik Karolina, Hradeckega c. 32; Felber Ana, špicerija, Izanska c. 39; Kham Franc, špicerija, Kongresni trg 8; Brankovič Marija, prodaja sadja, Linhartova 14; Stojin Ivana, prodaja zelenjave, Zadvor 11; Strmolc Stefan, parfumerija, Pod Tranco 1; Jeromen Marija, prodaja zelenjave, Ježica 24; Šerjak Lojze, mesar, Stožice 44. Naložena jim je bila kazen.

Poleg gornjih trgovcev so bili ovadeni naslednji trgovci, ker so prodajali po previsokih cenah: Rode Peter, potnik, Riharjeva 6; Može Adolf, svečar, Vidovdanska 20; Galjot Ana, mlekarica, Zabjek 6; Jurčič Julija, zasebnica, Novo mesto; Skafar Peter, mehanik, Karlovska 24; Gerovec Mate, trgovec, Kolodvorska 10; Urbanc Feliks, prodaja sadja, Mestni trg 22; Remc Marija, prodaja sadja, Zadvor 39; Jeromen Marija, prodaja zelenjave, Ježica 24 in Brankovič Marija, prodaja sadja, Linhartova 14.

Poleg ovadbe sodnim oblastem je Eksk. Visoki Komisar določil, da se za dobo 15 dni zapre trgovina Galjot Ane, Može Adolfa pa za 30 dni. V tem času morajo plačevati svoje uslužbence.

stran nje si ne delaj skrbi! Naj bo, kjer jel Spodaj se bo že prebila, tam je že vse zeleno! je odročil Tone. »Lažje ji bo nemara kakor nam!«
Po večerji so kar naglo utrujeni poledli. Rjavka jim že kmalu ni več prišla na misel. V tej prijatni utrujenosti, ki se je zdela polna tolažbe in objubov so vsak pri sebi začutili, da bo kmalu šlo za vse večje reči, pa četudi naj se jih vsak loti le na svojo pest. Tako so zasпали.

Kakor bi bili ubiti so spali. Trdo so udarjale pesti, pa dostikrat so morale pobonati preden je ta in oni od njih tih napol v spanju zagodel iz navade »že grem.«

Pa se ni nobeden premaknil, kvečjemu da se je prelozil na drugo plat in znova zažagal.

Zdaj je pa začelo točiti kar kakšnih šest ali osem pesti hkrati, pa še kakšna se je vstutila vmes.

»Kaj pa je?« je še zmerom zmedeno, čeprav že na kraju spanca, vprašal Pohar, ki je bil še najbolj rahlega spanca. »Odpriete no že, vi dremeži dremašti!« Saj to pa na moგი biti nobeden drugi kakor Fickov Francej!

»France, kaj si ti?« je zdaj zavpil Gradšar, ki se je bil tudi zbudil. »Kje pa imate Toneta?« je zunaj vprašalo več glasov.

»Spi! — Tak, Tone, domačini so, zbudili se no že!« sta nato pohitela oba prigovarjati trdo spečemu.

srečaval dan za dnem! V začetku je srce se udarilo in se pritajilo, grenkoba se je zbrala v vratu, solze so si izsilile pot, čeprav se je človek sramežljivo obračal stran, da bi se jih ubranil in da bi jih nemara vsaj drugim ne kazal! Ali potlej zveš: Ta je koncal tako, onega so tako epravili e sveta! Ne vem kako naj bo mehko srce, da se ne bi vsega tega privadilo! Zares mora biti že prav posebna smrt, težka smrt, da ga je mogoče razburiti in brez mejja užalostiti.

Trdo je postalo srce, zakrknilo se je. Zlepa kakšna bolečina mu ne more prebiti oklepa, čvrt zid si je bilo napravilo pred občutki žalosti in togote.

Pa še čas sede vmes. Kar po vrsti se pozabljajo dogodki, ko strahota sproti odriva strahoto.

Tako prazno postane, tako pusto je nekaj časa!

Potem šele se zatije s togoto. Kdo bi objokaval mrtve? Šli so, drugje so! Mi pa se ne moremo živi ustaviiti — kakor nihalo stare ure kar obmirovati. Nekaj časa se, potlej pa človek le spet razločno vidi kaj se godi in napolni ga jeza, ko se srce zdrmi iz krču podobne zamrznosti in spet požene kri, da je pomladi život in povrne sila.

Dajmo, udarimo, mahnilo po tistih, ki so krivi gorjal! Butnimo jih, uničimo! Tako ukaže životu.

Dajmo! Mahnilo! Bomo, bomo, saj je že čas tul Saj vemo! Ampak pusti vendar te razspine mi-

slji, človek! Rečeno je in vsi tudi čutimo, da ne napač: Cas prihaja, ko je treba tistim, ki so prinesli nadlogo, plačati — tako, da jih nikoli več ne bo blizu! Kaj zob za zob, ne, eto glav za eno! Samo tako bo prav, samo tako se ne bo pozabilo, kako napač se je obneslo takrat, ki je polhlepno ljudstvo poskusilo nenaprošeno zavladati krotkemul!

Tako bo z vami, Francozil!

Ko so se prve sence spustile z grebena, je v sedlu začelo mrziti.

Vse tri je pri priti strelco. Nazaj dol so jemali pot kar po starih stopinjah.

Ves kraj pod pečevjem je že bil v senci, ko so spet prišli na polovico. Na zahodu je gorelo nebo, bridek veter je našel do kosti, ko so le majčkeno poslati pred zavetjem.

Kdo pa je bil pozabil zapreti vrata? Samo priprta so bila. Kdo je bil zadnji? Nekaj časa so se prepirali, nazadnje je pa le obveljalo, da je bil Pohar. Zervajica je še tlela. Ko pa so prizgali luč, so videli, da jim je bila Rjavka usla. Zival je pregrizla vrv.

Andrejčkov
J o ž e :**Žalost in veselje** Roman
v slikah

Risal Jože Beranek — Besedilo priredil Mirko Javornik

214.

»Tega se ni bati,« je odvrnil Rašet. »Tam, kamor je ladjo neslo, ni čeri. Poznam to morje. Ko je začelo ladjo premetavati, so se mornarji brž streznili. Ti ljudje so na morju doma in so doživeli že hujše viharje ko nocojšnjega. Kvečjemu jim je potrgalo jadra, polomilo jambore in strlo krmilo, pa so najbrž že kje na varnem.«

215.

Te besede so potolažile Aleševu rahločutno srce. »Sila kola lomi,« je dejal sam pri sebi, »brez takega početja bi bila težko mogla pobegniti. Mora že biti taka božja volja.«

Zajtrk je bil pri kraju. Zabila sta spet skrinjo. Treba je bilo odriniti na pot, ker hrane je bilo pičlo v zalogi.

216.

Pritisnila sta s čolnom spet na odprto morje ter urno veslala po širjavi. Aleša je omamilo upanje, da bo spet prost. Zato je šele čez dolgo vprašal Rašeta, kam sta vendar namenjena. Rašet je dejal:

»Kam veslava, je težko reči. Kamor naju bo nesla ta ladjica in božja volja.«

V drobnih črkah se skriva duh

Zanimiva prestava črk z novimi pomeni

V mnogih besedah lahko premenjamo črke tako, da dobimo nove besede z docela različnim pomenom. V ugankarstvu se taka prestava črk imenuje anagram.

Anagram ima za seboj že kar presenetljivo zgodovino. Kot iznajditelja navajajo Likrofona iz 3. stoletja pr. Kr. Prava domovina anagrama je jutrova dežela, razširili pa so ga judovski skrivnospisci. Največji razmah je dosegel v 16. in 17. stoletju.

Marsikak anagram je tako zaslovel, da so ga že mnogokrat navajali. Tako so na primer iz imena prvaka grških modrijanov »Aristoteles« skovali po zamenjavi črk: »Iste sol arat« (Bil je sonce) — pač označba, ki se temu velikemu umu imenitno poda.

»Revolution française« (francoska revolucija) so pretvorili v značilen stavek: »Un Corse la finira« (Korzičan jo bo končal), ki potrjuje zgodovinsko dejstvo glede Korzičana Napoleona. Nadvse presenetljivo pa je, da je po padcu Napoleona neka bistra glavica isto »Revolution française« premenila v: »La France veut son roi« (Francija hoče svojega kralja).

Morilcu Henrika III je bilo ime »Frere Jacques Clement« in po zamenjavi črk so v tem imenu odkrili grozno oznako: »C'est l'enfer qui m'a créé« (Pekel me je ustvaril).

Zanimivo je tudi, da so v pretekli svetovni vojni nemške in avstrijske čete korakale proti Rusom

z bojnim klicem: »O Du Banner Galizien« (O ti prapor Galicije), ki je natanko obsežen v imenu velikega italijanskega pesnika »Gabriele d'Annunzio«. Najlepši anagram pa je sestavil šolski ravnatelj v Lesznu v zahodni Poljski po imenu Jablonsky. Zgodovina tega krasnega anagrama pa je taka-le:

Ko se je poznejši poljski kralj Stanislav v svoji mladosti vrnil s polovanja, se je zbrala vsa rodbina Leszinskih ravno v Lesznu, da bi pozdravila prestolonaslednika. Pri tej priliki se je hotel postaviti tudi šolski ravnatelj s svojimi učenci. Odrbal je trinajst dečkov, ki naj bi preoblečeni v mlade vojake predvajali razne kratke bojne plesse. Vsak izmed njih je v roki držal eno izmed črk, ki sestavljajo latinsko ime rodbine »Domus Leszcini«. Ob koncu prvega rajanja so stali drug poleg drugega tako, da si mogli brati »Domus Leszcini«. Po drugem plesu so se dečki razvrstili tako, da si bral: »Aedes incolumis« (Nepoškodovana si tu), po tretjem pa se je prikazal napis: »Omnis es lucida« (Vsa si bleščača), po četrtem: »Lucida sis omen« (Bodi svetlo znamenje), nato: »Mane sidus loci« (Ostani zvezda kraja), potem: »Sis columna Dei« (Bodi stebler Boga) in končno še: »I, scande eolium« (Pojdij, zasedi prestol).

Ta poslednja prestava črk je bila toliko lepša, ker se je v njem obsežena prerokba, pozneje tudi res izpolnila.

namreč hoče, da pridejo v vsakem posamezniku do popolne veljave osebne moči, ki bodo končno hasnile tudi skupnosti.

Vera v silo števila, ljubezen, ki bi jo lahko imenovali oboževanje, za čistost plemena, močno kopnenje, da bi bili številni in silni, je Nemce privedlo do tega, da so izdali celo kopico zakonov.

V kratkem članku ni mogoče podati podrobnosti te zakonodaje, vendar pa bomo navedli nekaj bistvenih točk »zakona za zaščito zdravia germanskega naroda«:

a) Reich potrebuje mnogo sinov, da uspešno krepí svoje plemo;

b) treba je preprečiti, da bi razumniški sloji imeli le malo otrok, prav tako pa preprečiti, da bi nižji in obremenjeni sloji imeli preveč potomcev;

c) jamstvo za vojaško sposobnost naroda je zdrava družina;

d) v družinah z mnogimi otroki se rodijo tudi veliki možje, ki po svojih sposobnostih prekašajo

navadne zemljane, dajo domovini veljavno in slavo, svetu pa vso lepoto svojih nesmrtnih umov.

Se neko počelo je, ki ga pisec posebno podčrtava: velik del odraslih Nemcev se danes ceni politično, socialno in vojaško za zares izbrani del nemškega plemena. To so člani S. S. oddelkov ali vojaška milica stranke. Stranka je glede njih prav posebno stroga, ravnati se morajo v vsem po plemenskih zakonih. To velja zlasti pri ženitvah, kjer morajo izbrani člani vselej imeti pred očmi čistost krvi in jačjenje plemena.

Pisec nazadnje še pripominja, da ima vse to načrtno delo za telesni blagor edini končni namen, da po njem vzgojijo vedno bolj popolno in zdravo vojsko. Vendar pa meni pisec, da pri vsem tem delo za duhovni razvoj naroda stopa nekako v ozadje.

To je sicer bežen vtis, ki ga ima človek pri ocenjevanju vseh naporov za krepitev nemškega plemena, a predstavlja resnično nevarnost. Opazili so jo že voditelji Reicha sami in se zdaj močno trudijo, kako bi duševno zastalost odpravili.

Nov čut — izostren sluh

Vsem nam je znano, kako izredno pomagata slepcu sluh in tip. Učenjak Agosto Romagnoli pa meni, da navaden človek lahko svoj sluh tako izostri, da po spretnosti celo prekaša slepcevo.

Po Romagnoliju si namreč svoj sluh lahko privzgojimo tako, da lahko »slišimo« oblike predmetov.

Po odbijanju zvočnih valov lahko sklepamo, kakšna more biti plošev ali predmet, ob katerega je zvok zadel. Pisec sam pravi, da si je svoj sluh tako močno izostril.

Nekoč je bil v večji družbi in pri pomenku opazil, da je njegov glas dobil nekoliko spremenjeno barvo. Po daljšem opazovanju je sklepal, da

se njegov glas odbija od nekega okroglega predmeta z nazobčanim robom. Dognali so, da je bil vzrok spremembe glasu svetilna vaza na mizici v kotu, ki je pa govornik prej ni videl. Da bi bilo njegovo mnenje bolj prepričevalno, si je dal večšak zvezati oči, a vendar lahko po zvoku svojega glasu spoznal, če človek ki se mu bliža, drži roke kvišku ali naprej ali jih ima pobešene. Romagnoli celo trdi, da na ta način lahko določi velikost človeške postave. Po vseh poskusih je večšak prišel do splošnega sklepa, da je s samim sluhom možno dojeti arhitektonsko obliko katerih koli predmetov. Vendar pa dostavlja, da tako dojezanje nikakor ni tako natančno kakor po vidu in da tudi ne nudi istega duševnega ugodja ali neugodja.

O resničnosti Romagnolijevih trditve se v neki meri vsak sam lahko prepriča. V prostoru, ki ti je prav dobro znan, lahko z gotovostjo skoraj poveš ali je kdo odstranil na primer preprogo, čeprav so ti poprej zavezali oči. Prav tako boš po spremembi svojega glasu lahko prepoznal, če zastori še zagrinjajo okno ali če jih je že snel.

Predsednik kongresa je bil otrok

Pred nekaj dnevi je bil v Washingtonu shod društva za otroško duševstvo. S tem shodom je društvo proslavilo 45 letnico svojega obstoja. Italijan Orlandi, ki je mnogo let živel v Ameriki in si pridobil silno bogastvo, je temu društvu po oporoki zapustil znaten del svojega premoženja. V volilu pa je postavil zahtevu, da mora vsakoletni shod voditi kot predsednik otrok, ki ima več ko dvanajset let in ne manj ko deset let. To je storil z namenom, da ne bi udeleženci shoda v gorečih profesorskih poročilih nikoli pozabili, zakaj so se prav za prav zbrali. Tudi letošnjemu shodu je predsedoval desetletni dečko in pravijo, da je svojo »funkcijo« vzorno opravil.

Izredni nebesni pojavi

Štirje planeti hkrati vidni — Zvečanje sončnih peg

V teh dneh je prišlo do posebnega nebesnega pojava, ki še vedno traja: nekako ob sedmih zvečer so hkrati vidni štirje planeti. Ob tej uri se namreč prikazujejo Venus, Mars, Saturnus in Jupiter na isti črti, ki se razteza z zahoda proti vzhodu. Od teh je Mars prav posebno viden.

V zvezdarni Monte Mario so napravili važne in prav zanimive poseetke tega izrednega pojava.

Na večer 26. t. m. so kolegi tega še opazili, da so se zvečale sončne pege na nekem prav nena-

vadnem mestu. Sončne pege tvorijo vrtnici na plinški povrhnjici plasti, ki obdaja sonce in je za nas vidna. Ti vrtnici se opazovalcu kažejo v podobi velikih temnih peg, a niso drugače ko likaste tvorbe, iz katerih bruhnejo navzven žarki plamenov, ki jih lahko vidimo s spektroskopom ali s prostim očesom ob sončnem mrku. Vendar pa so te pege vidne zlasti v bližini ravnika, dočim so sončne pege, ki so se sedaj pojavile, precej bližje tečaju.

Zvezdarna zasleduje vse te izredne pojave z živim zanimanjem.

DOBRI STARI ČASI

Zakaj, jaz ne vem! Ti papirji so mi vzbujali grozo. Če bi šlo zame, za mojega očeta, za mojo mater, bi se rajši odrekel milijonom, kakor pa da bi jih zahteval s temi papirji v roki. To je spet neumno, da sem kaj takega zinil. Mislite si, kakor da tega nisem rekel, zakaj z vašega stališča je to vse kaj drugega! Govorim s svojega stališča, gospod, saj razumete! Torej, zdelo se mi je, meni oslu, da vas babica zelo ljubi, da bo njeno premoženje nekako prišlo v vaše roke. In s to mislijo... Čez nekaj časa sem se posvetoval z gospo Terzijo, pokazal ji pismo in oporoko. Rekla mi je, da bi vam moral takoj povedati, ko sem to odkril. Zdaj pa, ko je nekako prizadeta tudi njena hči, noče prav nič svetovati. Sicer pa, je rekla... Pa to ni važno. Skratka, zdelo se mi je, da je bilo tudi njo groza pred oporoko. Kaj hočete, vtepel sem si v glavo, da bo babica grozila; pomislite vendar! Zdaj lahko razumete, da nisem mogel več čakati, da nisem mogel niti trenutka več obdržati teh papirjev; tu so, vzemite jih!»

Franco, ki je bil zatopljen v lastne misli, je slišal samo zadnje besede. »Ne,« je rekel, »ne vzamem jih. Poznate me. Če bi jih imel v roki, bi lahko storil kaj, kar bi imelo hude posledice. Obdržite jih za zdaj še vi.«

Gilardoni ni hotel o tem nič slišati in Franco se je razjezil. Nič ni bolj dražilo njegovih živcev kakor nepremišljeno govorjenje ljudi, ki imajo sicer dobro srce, a neumno glavo. Razvil se je, ker se je Gilardoni upiral ter mu rekel, da je to, da se hoče po vsaki ceni iznebiti listin, gola sebičnost in da mora trpeti tudi posledice, kdor zagreši napako. Tako približno je

21 povedal z besedami; toda njegov razdraženi in jezni obraz je govoril še hujše.

Gilardoni je bil ves rdeč od razburjenja zaradi očitka sebičnosti, a se je brzdal. Jezno je namrdnil obraz, ponovil nekajkrat »dobro, dobro, dobro«, vtaknil naglo v žep listine in odšel ven. Da bi si potolažil vest, je skušal Franco hitro prepričati samega sebe, da gospod Benjamin nikakor nima prav. Ni bilo prav, da mu že prej ni izročil listin, in ni prav, da je zdaj užaljen. Vedel je, da bo sklenil spet mir z ubogim modrijanom, zato ni več mislil nanj. Ugasil je luč, se vrnil v svoj naslanjač in se znova pogreznil v prejšnja premišljevanja.

Zdaj je videl vso stvar jasneje. Ne bi bilo častno, če bi izkoristil oporoko, ki je bila za babico sramotna po obliki in vsebini, in pa zaradi suma o zločinski ponoverni, o čemer je pismo pričalo. Malo častna je bila oporoka tudi za njegovega očeta.

»Ne, nikdar! Povedal bo profesorju, da hoče vse zažgati. Tako, gospa babica, tako bom slavil zmago nad teboj! Podaril ti bom imetje in čast in se ne bom potrudil, da bi ti povedal.« Užival je ob tem sklepu in se čutil dvignjenega nad zemljo. Iz polnih prsi je zadihal, zadovoljen sam s seboj ko kralj. Čustvo velikodušnosti in ponosa je razsvetlilo in pomirilo njegovo dušo.

Naslonil se je nazaj v naslanjač ter bolj kakor prej nameraval počivati. Mirno je mislil na vse, kar je bral, kar je slišal kakor človek, ki je komaj ušel nevarni špekulaciji in sedaj prevdajarja strah in nevarnosti, katerim je za vedno ušel. Vendar so se mu začeli v dnu duše zbujači davni spomini.

Spomnil se je, kako je govorila stara dekla o bogastvu Maironijeve hiše, da je bilo baje ukradeno siromakom. Bil je t'raj še otrok in ženska je govorila zato kar vpiroč njega. Toda v otroku je pustilo to globok vtis, katerega je vzdrnil pozneje ko je že napol dorasel, neki župnik, ki mu je pripovedoval s skrivnostnim in slovesnim obrazom in mogoče ne brez namena,

da izhaja Maironijevo premoženje iz neke pravde z višjo bolnišnico v Milanu, katero so Maironijevi po krivici dobili.

»Tako je zame spet šlo vse k vragu,« je pomislil Franco. Spomnil se je, da je najbrž že pozno. Prižgal je luč in pogledal na uro. Bil je pol štirih. Zdaj ni mogel več misliti na počitek. Preblizu je bil trenutek, ko se bo spet sešel z Luizo. Njegova domišljija je bila pr'zviha. Še ura in pol!

Vsak trenutek je pogledal na uro, a ta preklicani čas je mineval tako počasi. Vzel je knjigo, a brati ni mogel. Odprl je okno. Zrak je bil topel, vladala je globoka tišina, jezero je bilo proti S. Salvatoreju svetlo, na nebu so žarele zvezdice. V Orii se je videla luč. Mogoče mu je usojeno, da bo živel tam, v stricovi hiši. Zamisljen je gledal tisto svetlo točko in skušal si je naslikati prihodnost in njene vedno menjajoče se prikazni.

Okoli pol petih je slišal, da je v spodnjem nadstropju pozvonilo. Kmalu nato je prišel Pinella in ga opozoril v imenu svojega gospoda, da je čas odpraviti se na pot, če hoče iti v Boglio. R-ke! je, da gospoda tako hudo glava boli, da se ne more niti ganiti, niti ga sprejeti. Franco je poiskal na pisalniku košček papirja in napisal naj:

»Parce mihi, domine, quia Brixienis sum.«

Nato je šel ven. Pinella ga je spremlj z lučjo prav do temnega hodnika, kjer se začenja cesta na Castello. Franco je nato izginil.

★

Grofica Uršula je ob pol sedmih pozvonila in naročila služabnici, naj ji prinese čokolado kakor ponavadi. Popila je dobro polovico in nato z največjo ravnodušnostjo vprašala, ob kateri uri se je vrnil don Franco.

»Ni se še vrnil, gospa grofica.«

*) »Prizanesi mi, Gospod, ker sem iz Brescie.«